

Amsterdam, 5 februari 2021

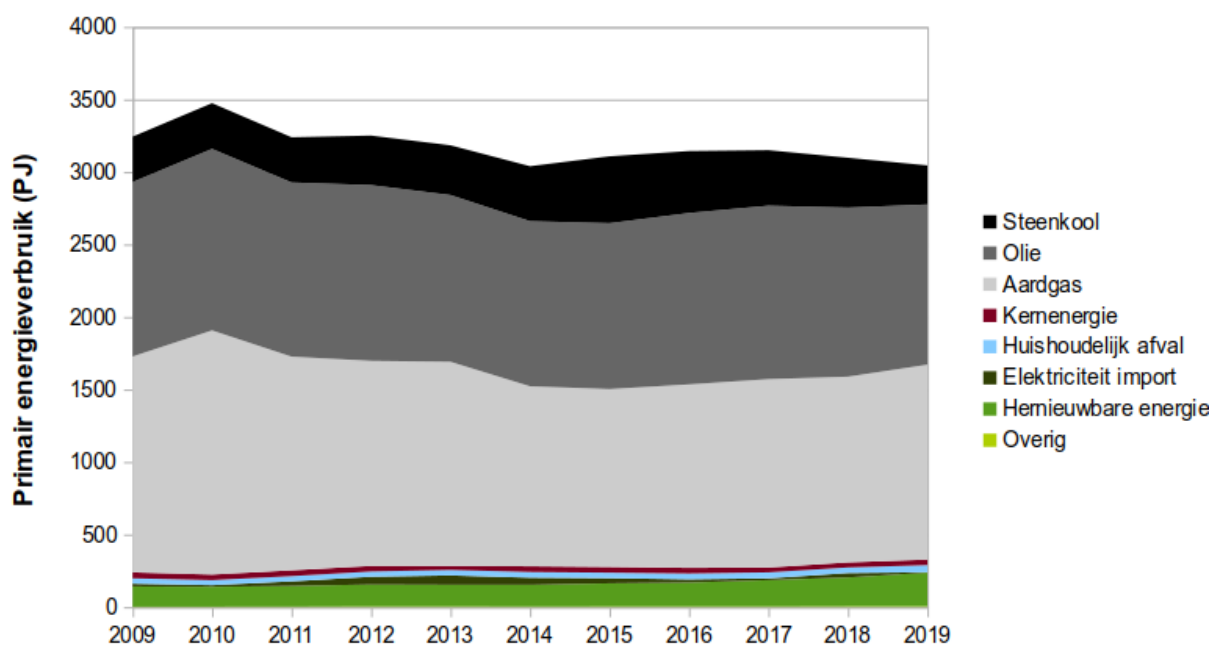
Betreft: brief van Natuur- en Milieuorganisaties over windenergie in en rond Amsterdam

Geacht raadslid,

Met de publicatie van de concept-Regionale Energiestrategie (RES) van de gemeente Amsterdam is een levendig publiek debat over de rol van windenergie in en rond Amsterdam ontstaan. Net als in andere gemeenten ligt de nadruk op onduidelijkheid over de besluitvorming, de nut en noodzaak van windmolens en de visuele en geluidseffecten van windmolens. Met deze brief willen GreenpeaceNL, de Natuur en Milieufederaties, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland en Milieudefensie u graag nader informeren over nut en noodzaak van windenergie in de gemeente Amsterdam.

Minder windmolens betekent doorgaan met aardgas en steenkool

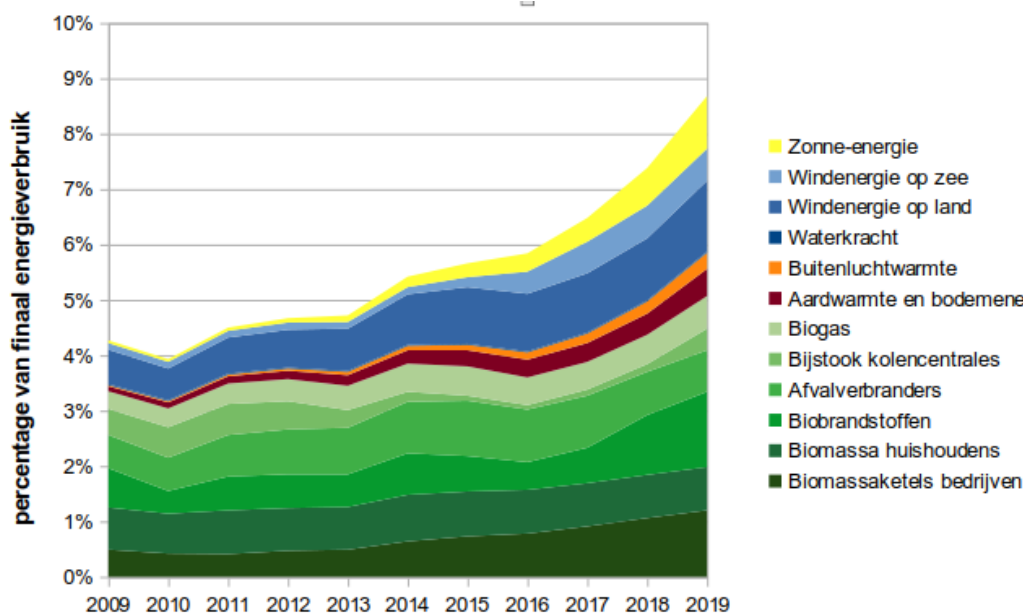
“Waarom zetten we die windmolens niet gewoon op zee?”, is een veelgehoorde vraag. Onderstaande grafiek geeft daar een duidelijk antwoord op.

Primair energieverbruik in Nederland per energiebron van 2009 tot en met 2019. Bron: [CBS](#).

90 Procent van het Nederlandse primaire energieverbruik bestaat nog altijd uit kolen, olie en aardgas. Daar komt bij dat momenteel 60% van het huidige aandeel hernieuwbare energie bestaat uit verschillende vormen van biomassa. De bijdrage van wind- en zonne-energie bedroeg over 2019 slechts 3,6% van het Nederlandse energieverbruik.

Om de opwarming van de aarde te beperken tot anderhalve graad en om het Europese doel van netto 55% minder broeikasgas in 2030 te halen, is vanaf nu maximale energiebesparing en opschaling van duurzame energie nodig. Wind op zee wordt al maximaal opgeschaald, minder wind op land heeft het in stand houden van fossiele energie tot gevolg. Dat geldt ook voor zonneparken. Het invullen van de doelstelling voor hernieuwbare energie op land, ook in de regio Amsterdam, is absoluut noodzakelijk om aan de klimaatverplichtingen te voldoen.

Hernieuwbare energie in Nederland, als percentage van het eindverbruik, uitgesplitst per techniek, van 2009 – 2019.

Bron: CBS.

17 extra windmolens in 2030 is de absolute ondergrens

Amsterdam is verantwoordelijk voor de helft van het energieverbruik in Noord-Holland en draagt een verantwoordelijkheid om waar redelijkerwijs mogelijk zoveel mogelijk duurzame energie zelf op te wekken, zodat die opgave zo min mogelijk elders hoeft te worden belegd. Dit jaar staat er op Amsterdams grondgebied 77 MW windenergie. 50 MW erbij tot 2030 is een groei van 65 procent. Wij zien dit als een absolute ondergrens, waarbij Amsterdam nog steeds niet volledig in de eigen elektriciteitsvraag kan voorzien.

Heroverweeg de uitbreiding van datacenters

Het is wel noodzakelijk uitbreiding van hernieuwbare energieopwek samen te laten gaan met verregaande energiebesparing. In dit licht raden wij de gemeente aan de vergunningverlening voor nieuwe datacenters nadrukkelijk af te wegen tegen de stijging van de elektriciteitsvraag die zij met zich meebrengen. Richting omwonenden van toekomstige windparken is het moeilijk uit te leggen dat er naast windparken ook datacenters bijkomen in de toch al drukke energieregio.

Energie zonder nadelen bestaat niet, maar neem zorgen wel serieus

Waar we voorheen energie verbruikten zonder ons bewust te zijn van de energieproductie, gaan we naar een energievoorziening toe die veel zichtbaarder is in onze leefomgeving. Dat kan impact hebben en wordt “transitiepijn” genoemd. Het onderzoek van de gemeente Amsterdam naar de opinie van omwonenden rond zoekgebieden laat zien dat mensen naarmate ze jonger zijn positiever staan tegenover windmolens in hun omgeving.¹ Dat komt ook omdat de jongere generatie de klimaatcrisis stevig op het netvlies heeft. Maar dat betekent natuurlijk niet dat windmolens overal maar neergezet moeten worden. Het is passen en meten en de situatie vraagt om een zorgvuldige afweging van belangen.

Daarbij zijn de zorgen van veel omwonenden reëel. De informatievoorziening van de gemeente over de concept-RES is uitgebreid, maar heeft niet alle omwonenden bereikt. Voorbeelden van windparken waar het niet goed is gegaan en waar klachten zijn worden gedeeld en mensen maken

zich ongerust.² Daarbij gaat het vaak om angst voor geluidsoverlast en daarmee samenhangende gezondheidsschade. Dat windmolens op straat soms hoorbaar zijn voor omwonenden klopt, maar is niet per se reden tot zorg. We horen tenslotte ook verkeer, bedrijven, schepen, etc. Het is omgevingsgeluid, zeker in en rond een drukke stad. Maar er bestaat een grijs gebied waar omgevingsgeluid over kan gaan in het ervaren van serieuze hinder. Het RIVM concludeert in een grote overzichtsstudie naar windmolengeluid en gezondheid, dat serieuze hinder tot gezondheidsklachten kan leiden.³

Geluid is zeer omgevingsafhankelijk. Een algemene afstandsnorm zonder rekening te houden met de locatie is niet zinvol. Langs de A10 is het verkeersgeluid dermate overheersend dat windmolens daar minder ver van woningen af hoeven te staan dan op een locatie met meer stilte. Ook de dominante windrichting (ZuidWest) speelt een rol. Belangrijk is om met goed geluidsonderzoek hinder te voorkomen en omwonenden daarbij te betrekken. De gemeente kan ook afdwingen dat alleen de meest stille molens op de markt in aanmerking komen voor plaatsing in zoekgebieden met veel woningen in de omgeving.

Ervaar het zelf bij bestaande molens

Er staan al een aantal windmolens in en rond Amsterdam, waar u kunt ervaren hoe het eruit ziet en hoe het geluid overkomt op verschillende afstanden, met verschillende windkracht en richting. In Amsterdam-Noord staat een windmolen van 2MW bij de A10 (Toetsenbordweg) op ongeveer 500 meter van woningen. Langs de A9 bij Heemskerk en bij Ouderkerk aan de Amstel staan ook dergelijke molens. En natuurlijk de twee molens van 2,3 MW bij Marken van de coöperatie Windenergie Waterland. Deze geven een goed beeld van het aanzicht en geluid in een wijds, waterrijk landschap.

Laagfrequent geluid was er altijd al

De angst voor gezondheidsschade door laagfrequent geluid lijkt ongegrond. Laagfrequent geluid, dat we niet kunnen horen, is niet specifiek een eigenschap van windmolens maar heeft dezelfde bronnen als de rest van het hoorbare omgevingsgeluid. We leven daardoor continu in een 'soep' van laagfrequent geluid. Als er al klachten ontstaan door laagfrequent geluid dan is het weren van windenergie geen remedie. Laagfrequent geluid draagt bovendien veel verder dan hoorbaar geluid, afstandsnormen helpen hierbij dus niet. Het RIVM ziet geen verband tussen laagfrequent geluid afkomstig van windmolens en gezondheidsschade.² Windmolens bestaan al decennia, wereldwijd staan er honderdduizenden, ook in dichtbevolkte gebieden. Als laagfrequent geluid daarbij een probleem was, was dit al veel eerder opgemerkt.

Behoud de baten voor de omgeving

Windmolens zijn nuttig en noodzakelijk om ons klimaat leefbaar te houden, maar ze zijn net als alle andere menselijke activiteiten niet zonder nadelen voor de omgeving. Omwonenden moeten daarom kunnen profiteren van windmolens in hun leefomgeving. Idealiter door zelf mede-eigenaar te zijn en te delen in de winst. Daarom is het belangrijk dat de molens rond Amsterdam zoveel mogelijk coöperatief worden opgezet. Voor mensen die niet draagkrachtig zijn kan de postcoderoos 2.0, ontwikkeld door energie coöperatie Zuiderlicht, een manier zijn om toch te profiteren van goedkope stroom van windmolens in hun omgeving. Zo blijven de baten in de omgeving en ervaren mensen naast de lasten ook de lusten. Een andere mogelijke vorm is de oprichting van een publiek duurzaam energiebedrijf van de gemeente. De gemeente kan dan vervolgens de winst gebruiken om omwonenden te compenseren.

² Vooral Hoeksche Waard en Houten worden vaak aangehaald. Dit zijn parken waar grote molens tot 350 meter van woningen geplaatst staan.

³ <https://www.rivm.nl/nieuws/overzicht-van-literatuur-over-gezondheidseffecten-geluid-windturbines>

Weeg alle belangen af bij locatiekeuze

Wij roepen de gemeente op een PLANMer te laten opstellen, waarbij de gevolgen voor mens en natuur in kaart worden gebracht in de verschillende zoeklocaties. Belanghebbenden verdienen niet alleen een stem in het proces, maar ook in de besluitvorming. Niet over de komst van windturbines in de regio Amsterdam of de hoeveelheid MW, wel over hoe en waar precies. Dat vergt veel van het organisatorisch vermogen van de gemeente, maar is noodzakelijk om tot een werkzaam compromis te komen. We raden aan de Gedragscode Wind op Land⁴ bij dit proces aan te houden.

Wij hopen met deze bijdrage een frisse wind te brengen in het debat. Voor vragen en/of commentaar kunt u contact opnemen met: Jorien de Lege, Campagneleider Energie Milieudefensie, jorien.de.lege@milieudefensie.nl, Tel: 06-21296919.

Met vriendelijke groet,

Donald Pols
Directeur Milieudefensie

Andy Palmen
Directeur a.i. Greenpeace

Sijas Akkerman
Directeur Natuur en Milieufederatie Noord-Holland

Annie van de Pas
Netwerkdirecteur Natuur en Milieufederaties

⁴ <https://www.nwea.nl/gedragscode-wind-op-land/>